

POSTANOWIENIE

Dnia 11 czerwca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Puskarski

w sprawie **M. Ż.**

skazanego za czyn z art. 148 § 1 d.k.k. i art. 168 § 2 d.k.k. w zw. z art. 10 § 2 d.k.k.

w zw. z art. 4 § 1 k.k. po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 11 czerwca 2024 r.

zażalenia obrońcy skazanego

na zarządzenie Przewodniczącego II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w Łodzi

z dnia 23 listopada 2023 r., sygn. akt II WKK 85/23,

o odmowie przyjęcia kasacji od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi

z dnia 7 czerwca 2023 r., sygn. akt II AKa 159/22,

na podstawie art. 437 § 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

utrzymać w mocy zaskarżone zarządzenie.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Łodzi wyrokiem z dnia 31 marca 2022 r., sygn. akt IV K 112/21, skazał M. Ż. za czyn z art. 148 § 1 d.k.k. i art. 168 § 2 d.k.k. w zw. z art. 10 § 2 d.k.k. (w brzmieniu Kodeksu karnego z dnia 19 kwietnia 1969 r., obowiązującym przed dniem 20 listopada 1995 r.) w zw. z art. 4 § 1 k.k. i wymierzył mu karę 25 lat pozbawienia wolności oraz orzekł pozbawienie praw publicznych na okres 10 lat.

Po rozpoznaniu apelacji wniesionych od tego wyroku przez prokuratora i obrońcę oskarżonego Sąd Apelacyjny w Łodzi wyrokiem z dnia 7 czerwca 2023 r., sygn. akt II AKa 159/22, zmienił wyrok Sądu I instancji w zakresie ustalenia postaci zamiaru z jakim działał oskarżony, natomiast w pozostałej części wyrok utrzymał w mocy. Wobec tego, że pozbawiony wolności oskarżony nie był obecny na ogłoszeniu wyroku (decyzją Sądu odstąpiono od jego doprowadzenia) i korzystał z pomocy obrońcy z urzędu, tego samego dnia wysłano mu odpis wyroku wraz ze stosownym pouczeniem. Po otrzymaniu tego dokumentu M. Ż. w ustawowym terminie złożył datowany 19 czerwca 2023 r. wniosek o doręczenie mu uzasadnienia wyroku (k. 1538 akt sprawy). Wniosek taki, również w terminie, złożył też adwokat występujący jako obrońca z urzędu już wtedy skazanego M. Ż. (k. 1569). Odpis wyroku z uzasadnieniem i stosownym pouczeniem doręczono skazanemu 8 września 2023 r., a obrońcy 25 września 2023 r. (k. 1576, 1584, 1585). Pismem datowanym 27 września 2023 r. (k. 1577), złożonym 29 września 2023 r. w administracji Aresztu Śledczego w Łodzi (data zaznaczona na kopercie - k. 1578), skazany wniósł o wyznaczenie mu obrońcy z urzędu w celu „prowadzenia i kontynuowania obrony podczas postępowania kasacyjnego”. Postulował, aby był to obrońca, który wcześniej występował w sprawie. Po uzyskaniu informacji o posiadanych przez skazanego środkach pieniężnych Przewodniczący II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w Łodzi zarządzeniem z dnia 13 października 2023 r. odmówił skazanemu wyznaczenia obrońcy z urzędu do wniesienia kasacji (k. 1581). Zarządzenie to M. Ż. odebrał 19 października 2023 r. (k. 1586).

Kasacja w niniejszej sprawie została jednak sporządzona i wniesiona (według datownika pocztowego 20 listopada 2023 r. - k. 1601) przez adwokata, który występował jako obrońca z urzędu M. Ż. Tym razem oznajmił, że działa na mocy upoważnienia do obrony udzielonego mu przez skazanego i załączył to upoważnienie datowane 15 listopada 2023 r. (k. 1600). Przewodniczący II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w Łodzi zarządzeniem z dnia 23 listopada 2023 r., sygn. akt II WKK 85/23, na podstawie art. 530 § 2 k.p.k. odmówił przyjęcia kasacji. W uzasadnieniu wskazał, że skoro wyrok Sądu Apelacyjnego z uzasadnieniem doręczono obrońcy 25 września 2023 r., a skazanemu 8 września 2023 r., to nadanie kasacji w Urzędzie Pocztowym dopiero 20 listopada 2023 r.

oznacza, że nastąpiło to po upływie terminu do jej wniesienia. Zgodnie z art. 524 § 1 k.p.k. termin ten wynosi 30 dni od daty doręczenia orzeczenia z uzasadnieniem (k. 1603).

Obróńca skazanego M. Ż. wniósł zażalenie na to zarządzenie, zarzucając obrazę przepisów postępowania, mającą wpływ na treść rozstrzygnięcia, tj.:

1. art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 k.p.k., polegającą na ich niezasadnym zastosowaniu, tj. na odmowie przyjęcia kasacji, pomimo że nie została ona wniesiona po terminie do jej złożenia;

2. art. 127a § 1 k.p.k., polegającą na jego niezastosowaniu, tj. nieuwzględnieniu przy obliczaniu terminu do wniesienia kasacji faktu, że z mocy wskazanego przepisu jeżeli warunkiem skuteczności czynności procesowej jest jej dokonanie przez obrońcę lub pełnomocnika, termin do jej dokonania ulega zawieszeniu dla strony postępowania na czas rozpoznania wniosku o przyznanie pomocy prawnej w tym zakresie.

Podnosząc powyższe, obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego zarządzenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w Łodzi (zapewne przeoczył, że zarządzenia nie wydał Sąd). W uzasadnieniu zazначył m.in., że skazany jeszcze w czerwcu 2023 r. złożył wniosek o wyznaczenie mu przez Sąd obrońcy z urzędu w celu sporządzenia i wniesienia kasacji, i wniosek ten ponowił w piśmie z dnia 27 września 2023 r. Daty dalszych zdarzeń procesowych przemawiają za uznaniem, że kasacja została wniesiona w terminie, bowiem art. 127a § 1 k.p.k. stanowi, że jeżeli warunkiem skuteczności czynności procesowej jest jej dokonanie przez obrońcę lub pełnomocnika, termin do jej dokonania ulega zawieszeniu dla strony postępowania na czas rozpoznania wniosku o przyznanie pomocy prawnej w tym zakresie. Wobec tego należy przyjąć, iż cyt. „w związku z tym, że wniosek o ustanowienie obrońcy z urzędu do postępowania kasacyjnego skazany złożył już w czerwcu 2023 r., zaś jego rozpoznanie nastąpiło dopiero w dniu 13 października 2023 r., zaś doręczenie skazanemu zawiadomienia o treści zarządzenia nastąpiło w dniu 19 października 2023 r., w tym okresie termin do wniesienia kasacji z mocy art. 127a § 1 k.p.k. był zawieszony. Tym samym 30 dniowy termin do wniesienia kasacji przez obrońcę skazanego należy liczyć od dnia

19 października 2023 r., tj. od dnia w którym skazanemu doręczono zawiadomienie o odmowie ustanowienia obrońcy z urzędu do wniesienia kasacji. Trzydziestodniowy termin do wniesienia kasacji upływał zatem w dniu 18 listopada 2023 r. 18 listopada 2023 r. przypadał w sobotę. W tej sytuacji - z uwagi na treść art. 123 § 3 k.p.k. - koniec trzydziestodniowego terminu do wniesienia kasacji wypadał w dniu 20 listopada 2023 r. Skazany w dniu 15 listopada 2023 r. ustanowił obrońcę z wyboru do sporządzenia i wniesienia kasacji, a ten w dniu 20 listopada 2023 r. sporządził kasację i nadał ją w placówce pocztowej”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie, bowiem zaskarżone zarządzenie jest zgodne z prawem. W pierwszej kolejności podkreślić należy, że o ile za istotny argument obrońca uznaje, iż skazany w czerwcu 2023 r. złożył wniosek o ustanowienie mu obrońcy z urzędu do postępowania kasacyjnego (wspomniał o tym również M. Ż. we wniosku złożonym we wrześniu 2023 r.), to z akt sprawy nie wynika, że tak było. Jedynym dołączonym do nich wnioskiem skazanego o wyznaczenie mu obrońcy z urzędu jest ten datowany 27 września 2023 r. Z akt wynika natomiast, że w czerwcu 2023 r., konkretnie pismem datowanym 19 czerwca 2023 r. (k. 1538), skazany wystąpił o doręczenie mu uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 7 czerwca 2023 r. i wtedy nie zwrócił się o wyznaczenie obrońcy z urzędu do postępowania kasacyjnego. Doręczenie to (wyroku z uzasadnieniem) nastąpiło 8 września 2023 r., zaś obrońcy 25 września 2023 r. i od tej drugiej daty rozpoczął się bieg terminu do wniesienia kasacji, jako że w sytuacji doręczenia oskarżonemu i jego obrońcy w różnych terminach orzeczenia podlegającego zaskarżeniu, termin do wniesienia środka zaskarżenia należy liczyć od daty późniejszego z dokonanych doręczeń (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 lutego 2015 r., III KZ 8/15; z dnia 21 kwietnia 2017 r., VI KZ 3/17; z dnia 18 listopada 2020 r., I KZ 29/20). Zgodnie z art. 127a § 1 k.p.k. bieg terminu do wniesienia kasacji uległ zawieszeniu na czas rozpoznania złożonego przez skazanego wniosku o przyznanie mu pomocy prawnej. Czas ten należy liczyć od momentu złożenia przez skazanego wniosku o wyznaczenie mu obrońcy z urzędu do chwili powiadomienia go o jego nieuwzględnieniu [zob. H. Paluszkiwicz w: K. Dudka (red.): Kodeks postępowania karnego. Komentarz, wyd. III, WKP 2023,

teza 3 do art. 127a; M. Kurowski w: D. Świecki (red.): Kodeks postępowania karnego. Komentarz. Tom I. Art. 1-424, Wyd. VII, WKP 2024, teza 4 do art. 127a]. Oznacza to, że w sprawie M. Ż. 30-dniowy termin do wniesienia kasacji należy liczyć z wyłączeniem okresu od 29 września 2023 r. (złożenie przez skazanego wniosku o wyznaczenie mu obrońcy z urzędu) do 19 października 2023 r. (odebranie przez skazanego zawiadomienia o nieuwzględnieniu wniosku), czyli następująco: od 25 do 29 września (4 dni) oraz od 19 października do 14 listopada 2023 r. (26 dni). Zatem nadanie przez obrońcę kasacji w placówce pocztowej w dniu 20 listopada 2023 r. nastąpiło 6 dni po upływie terminu określonego w art. 524 § 1 zd. pierwsze k.p.k. Błędne stanowisko obrońcy wydaje się wynikać z uznania, że bieg terminu do wniesienia kasacji rozpoczął się na nowo od daty zawiadomienia skazanego o odmowie ustanowienia obrońcy z urzędu do wniesienia kasacji, tj. od 19 października 2023 r. W tym dniu rozpoczął się jednak dalszy bieg terminu zawieszonego, który w zakresie kilku dni wcześniej już upłynął, jako że nie można anulować okresu biegu wspomnianego terminu od daty doręczenia wyroku z uzasadnieniem (wcześniej nadmieniono, iż przyjęto 25 września 2023 r. jako późniejszą datę doręczenia tego dokumentu obrońcy) do daty wystąpienia skazanego z wnioskiem o wyznaczenie mu obrońcy z urzędu (29 września 2023 r.). Na marginesie trudno nie wyrazić zdziwienia, że M. Ż., który deklarował (w piśmie z 27 września 2023 r., kiedy to zabiegał o udostępnienie mu akt sprawy - k. 1556), iż przygotowuje się do rozprawy kasacyjnej i ma na uwadze terminy procesowe, zwlekał 3 tygodnie, licząc od daty doręczenia mu wyroku z uzasadnieniem, ze złożeniem tego wniosku oraz prawie 4 tygodnie zwlekał z ustanowieniem obrońcy, po otrzymaniu zawiadomienia o negatywnym załatwieniu jego wniosku o wyznaczenie obrońcy z urzędu. Wypada też zauważyć, że autor zażalenia, uznając 19 października 2023 r. za początek terminu złożenia kasacji, najwyraźniej nie dostrzegł, że termin ten byłby aktualny w razie zaistnienia sytuacji, o której mowa w art. 127a § 2 k.p.k. Polegałaby ona na tym, że w uwzględnieniu wniosku skazanego obrońca z urzędu zostałby wyznaczony i 19 października 2023 r. doręczono by obrońcy zawiadomienie (postanowienie, względnie zarządzenie) o tym wyznaczeniu.

W uzupełnieniu celowe będzie nadmienić, że dostrzegając znaczenie zagadnienia dla sytuacji procesowej skazanego, Sąd Najwyższy, dopuszczając możliwość, że akta sprawy nie zawierają wszystkich pism M. Ż., podjął czynności zmierzające do ustalenia, czy da się przyjąć, iż jego pierwsze wystąpienie w przedmiocie wyznaczenia obrońcy z urzędu w celu zainicjowania postępowania kasacyjnego jednak miało miejsce wcześniej niż we wrześniu 2023 r. Mianowicie Sąd zwrócił się do skazanego i jego obrońcy o wykazanie, że w konkretnej dacie w czerwcu 2023 r. M. Ż. skierował do Sądu Apelacyjnego w Łodzi pierwszy wniosek o wyznaczenie obrońcy z urzędu; zaznaczył przy tym, że w aktach sprawy brak jest pisma z czerwca 2023 r. zawierającego taki wniosek. Stosowne pismo Sąd skierował też do dyrektora właściwego zakładu penitencjarnego. Jedynie dyrektor przekazał informację, że „analiza urządzeń ewidencyjnych sekretariatu Aresztu Śledczego w Łodzi (we wskazanym okresie temporalnym) ujawnia korespondencję kierowaną do Sądu Apelacyjnego w Łodzi (w dn. 19 czerwca 2023 r.) do sprawy II AKa 159/22” (k. 22 akt SN). Wypada przyjąć, że chodzi o pismo skazanego datowane właśnie 19 czerwca 2023 r. i w tym dniu złożone w administracji Aresztu Śledczego w Ł., zawierające wniosek o doręczenie uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 7 czerwca 2023 r. (k. 1538, 1539). Jak wcześniej zaznaczono, skazany nie zamieścił w tym piśmie dodatkowego wniosku o wyznaczenie mu obrońcy z urzędu w celu sporządzenia i wniesienia kasacji.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

[J.J.]

[ms]